

ΑΚΑΡΕΑ (Eriophyidae)

Το ακανόνιστο άνοιγμα των ματιών είναι ένα φαινόμενο που αποδίδεται σε πολλούς παράγοντες και συναντάται συχνά στην επιτραπέζια σουλτανίνα. Στα οινάμπελα δεν είναι συνηθισμένο, τα τελευταία όμως χρόνια εμφανίζεται όλο και περισσότερο (πιο έντονα σε γαλλικές ποικιλίες π.χ. merlot και στις τοπικές βιδιανό, ασύρτικο). Οι εργαστηριακές εξετάσεις δειγμάτων δείχνουν αυξημένη παρουσία ακάρεων του είδους *Colomerus vitis* και με βάση τη συμπτωματολογία, την φυλή των οφθαλμών (ματιών). Η παραπάνω φυλή του είδους έχει απασχολήσει και στο παρελθόν τα αμπέλια σε περιοχές της Κρήτης, προκαλώντας ανάλογα συμπτώματα και ζημιές στις ποικιλίες ραζακί και σουλτανίνα. Μια άλλη φυλή του ίδιου είδους, η φυλή της ερίνωσης των φύλλων του αμπελιού προκαλεί τις εντυπωσιακές φουσκάλες – εξογκώματα, χωρίς όμως οικονομική σημασία.

Συμπτώματα

Ανάλογα με τον πληθυσμό των ακάρεων που θα αναπτυχθούν μέσα στους οφθαλμούς, στις κληματίδες των προσβεβλημένων πρέμνων (Εικ. 1 - 3) συνυπάρχουν οφθαλμοί που :

- δεν ανοίγουν καθόλου (συνήθως προς την βάση της κληματίδας)
- ανοίγουν και δίνουν ασθενική βλάστηση
- ανοίγουν δίνοντας κανονικούς και υγιείς βλαστούς (μη προσβεβλημένα μάτια).

Εικ.1. Κληματίδες με κακή και ανώμαλη έκπτυξη οφθαλμών

Εικ.2. Βλαστός χωρίς ομαλή εξέλιξη, από προσβεβλημένο μάτι

Εικ.3. Βραχυγονάτωση, ζιγκ-ζαγκ και διαπλάτυνση βλαστού

Ζημιές

Σε σοβαρές προσβολές η παραγωγή μειώνεται σημαντικά.

Οι αμπελουργοί δυσκολεύονται να κλαδεύουν και να διαμορφώνουν ομαλά τα αμπέλια.

Περιγραφή – βιολογία

Πρόκειται για μικροσκοπικά σκωληκόμορφα ακάρεα (0,14-0,20 χιλ) μη ορατά με γυμνό μάτι. Διαχειμάζουν ως ενήλικα κατά κανόνα μέσα στους οφθαλμούς, σπανιότερα σε προστατευμένες θέσεις του άνω μέρους του πρέμνου (στη βάση κληματίδων και στους βραχίονες). Δραστηριοποιούνται με την έκπτυξη της βλάστησης, αναπτύσσουν πληθυσμούς με αρκετές γενιές την άνοιξη και το καλοκαίρι και κλείνουν τον ετήσιο κύκλο τους επιστρέφοντας στις θέσεις διαχείμανσης.

Ειδικότερα, τα ακάρεα της φυλής των οφθαλμών παραμένουν εντός των ματιών στο μεγαλύτερο διάστημα του έτους. Ελεύθερα συναντώνται πάνω στους βλαστούς κατά τη μετανάστευσή τους στα νέα μάτια που σχηματίζονται στις μασχάλες των φύλλων. Τα άτομα που διαχειμάζουν, ξεκινούν τις μετακινήσεις τους νωρίς την άνοιξη, αποικίζουν τους νέους οφθαλμούς, αυξάνουν τους πληθυσμούς τους με διαδοχικές γενιές ενώ οι

ζημιές που προκαλούν γίνονται αντιληπτές την επόμενη χρονιά. Παρότι μετακινήσεις μπορούν να γίνουν όσο αναπτύσσεται νέα βλάστηση (συνήθως μέχρι μέσα καλοκαιριού), η αντιμετώπιση τους μετά την άνοιξη έχει χαμηλή αποτελεσματικότητα λόγω των αυξημένων πλέον πληθυσμών τους αλλά και του πλούσιου φυλλώματος των αμπελιών που εμποδίζει να γίνεται καλή κάλυψη των επιφανειών κατά τους ψεκασμούς.

Αντιμετώπιση

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα ερευνητικά δεδομένα η αντιμετώπιση των ακάρεων της φυλής των οφθαλμών είναι δύσκολη λόγω του περιορισμένου χρονικού διαστήματος που βρίσκονται εκτός των ματιών και που είναι εκτεθειμένα στις ψεκασμένες επιφάνειες. Ουσιαστικά βασίζεται σε στοχευμένες εφαρμογές που θα πρέπει να επαναληφθούν και στην επόμενη χρονιά.

Χρόνος-τρόπος-μέσα επέμβασης

Στα αμπέλια που παρουσιάζουν συμπτώματα κακής έκπτυξης της βλάστησης, με σκοπό την μείωση των πληθυσμών των ακάρεων για την επόμενη χρονιά, γίνονται επεμβάσεις με εγκεκριμένα σκευάσματα (κατά προτίμηση με θειάφι, βρέξιμο ή υγρό), ως εξής:

- 1η εφαρμογή στο ξεδίπλωμα των φύλλων (στάδιο E, μήκος βλαστών 5 εκ. περίπου)
 - 2η εφαρμογή 10 - 14 ημέρες αργότερα (στάδια F – G).
- ✓ Κατά τους ψεκασμούς πρέπει να γίνεται καλή διαβροχή μέχρι απορροής του άνω μέρους του πρέμνου (βραχίονες, κληματίδες και κυρίως νέοι βλαστοί) ώστε να είναι αυξημένη η πιθανότητα επαφής των ακάρεων με το φάρμακο. Για το σκοπό αυτό απαιτούνται 60 - 90 λίτρα ψεκαστικού διαλύματος ανά στρέμμα.
 - ✓ Η αποτελεσματικότητα αυξάνει σε εφαρμογές που γίνονται σε ζεστές για την εποχή ημέρες.
 - ✓ Οι επεμβάσεις με θειάφι αντιμετωπίζουν ταυτόχρονα και το ωίδιο.

Βλαστικά στάδια αμπέλου & περίοδος προστασίας					
Κλίμακα Baggioolini	Στάδιο C Πράσινη κορυφή	Στάδιο D Έξοδος φύλλων	Στάδιο E Πρώτα φύλλα	Στάδιο F Εμφάνιση σταφυλιού	Στάδιο G Ξεχώρισμα σταφυλιού
Κλίμακα BBCH	09	10	13	53	55